

TRIBUNA

REVISTĂ POLITICĂ ȘI CULTURALĂ

APARE SUPT ÎNGRIJIREA D-LOR :

D-r Constantin Bucșan, D-r Onisifor Ghibu și Gheorghe Popp

CUPRINSUL :

Em. Panaitescu . . . Căntece fără țară
 „Tribuna” Sfârșitul federalismului austriac
 Octavian Goga . . . Țara mea de suflet (poezie)
 Dr. Atanasie Popovici Sârbii și Româniilor din Serbia
 Cronicar Ideal și contrabandă

CRONICI :

Contele Tisza și biserica românească din Ardeal.—Cazul dr. Lupu.—Direcțiunea ziarului „Universul”.—Discursul cancelarului.—Poetul lui „Deutschland Deutschland über alles”.—Episcopul Ortinski.—Sfârșitul ouălor roșii în Ardeal.—Un proces româno-sârbesc.—Cronici mărunte.—Pentru abonații „Tri-bunei”.

REDACTIA:
 Str. Grațioasă, 13
 BUCUREȘTI

ADMINISTRAȚIA:
 SOC. AN. „RAMURI”
 Strada Licențij No. 5
 CRAIOVA

PREȚUL 20 BANI

1444

LIBRĂRIA PAVEL SURU

85 — Calea Victoriei — 85
(vis-a-vis de Biserica Albă)

Are două secții:

I) **Librăria propriu zisă**, cuprinzând tot felul de cărți române și streine și în special de cuprins religios; tot felul de rechizite școlare. Librăria se însărcinează a procura orice carte română sau străină i s'ar cere. Autorii de cărți religioase sunt rugați să trimită librării operele lor spre a fi vândute.

II) **Secția cultului** conținând: veșminte bisericești, candelă, potire, discuri, cădelnițe, icoane de tot felul simple și îmbrăcate și tot felul de obiecte bisericești făcute din stofele și metalele cele mai fine. Prețurile mai avantajoase ca oriunde.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A apărut:

ATACUL însemnările din războiu
ale unui soldat român din
armata Austro-Ungară

de **Cassian R. Munteanu**

Prețul lei 1.50. — A se cere la toate librăriile din țară.

Abonați, cetați și răspândiți

„LIBERTATEA“ (DIN ARDEAL)

Cea mai bună gazetă pentru popor

Redactată de Părintele **I. MOȚA** (din Orăștie).

— Redacția și Administrația: București, Str. Fântânei 100. —

Abonamentul foii „Libertatea”, cu adaosul ei literar. Foiaia interesantă la un loc,
este: lei 6 pe an, lei 3 pe 1/2 an.

„TRIBUNA“

REVISTĂ POLITICĂ ȘI CULTURALĂ SĂPTĂMĂNALĂ

CÂNTECE FĂRĂ ȚARĂ

Acum zece ani poeziile lui Goga nu însemnau numai un talent cu emoții și forme nouă în literatura românească, nu erau numai „evenimentul literar“ sărbătorit, ci era mai ales vestirea cea nouă pe care ni-o trimitea Ardealul.

Înainte de Goga am avut poeți originari din Ardeal, însă nici Coșbuc, nici Iosif n'au fost poeții Ardealului asupra și stăpânit de o națiune străină, sau ai Ardealului speranțelor răzbunătoare ale „unei vremi ce va să vie“.

La Goga emoțiile adânci și adevărate izvorite din viața națională a Ardealului au născut poezia patriotică sinceră și de luptă. Învățătorul, învățătoarea, lăutarul, plugarii, preotul—Apostolul—trecutul și prezentul Ardealului ne-au zguduit în poeziile de-acum zece ani.

*La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe multe.*

*La noi de jale povestesc
A codrilor desigur
Și jale duce Mureșul
Și duc tustrele Crișuri*

Și în ochii tutulor am cețit speranța în viitorul drept și răzbunător.

*Din casa noastră, unden umbră
Plâng doinele și râde hora
Va străluci odată vremii
Norocul nost al tutulora.*

Așteptând și luptând ca speranța să se îndeplinească cât mai curând a pribegit Goga în viața politică și în lume. A rămas însă totdeauna numai Ardelean. Chiar în fața unei Madone din Louvre, gândul i se duce tot la mama din satul din care a plecat.

Și de-odată, în 1914, când i se părea că a sosit împlinirea vremii, o poveste tristă și plină de îndoială i-a cuprins sufletul.

*În volbura grozavă ce-mi strigă la fereastră,
Cum stau acum în noapte și'n golul ei mă sbat,
Pare c'aud cum geme cumplit povestea noastră
Și-l văd pe cel din basme, pe bietul împărat...*

*Îl văd și-mi mușcă 'n suflet durerile păgâne
Și patimi și ispite și vifore mă frâng;
Căci cine-mi spune mie ce vom avea noi mâne:
Doi ochi ce râd în soare, ori doi ochi care plâng?...*

În „mansardă vechiului hotel“ se sbuciumă un suflet care își vede visurile prăbușindu-se; fiorii îl cuprind la procesiunea morților Ardealului; țipătul văduvelor și orfanilor din satele pustii îi străpung inima. Lăutarul nu-și mai cântă veselie, plugarii și-au aflat mormântul în tranșee, învățătorului și învățătoarei i s'a înceștat gura, iar *Apostolul*, care când începea odinioară să povestească:

*Moșnegii toți fărămă lacrimi
Cu genele tremurătoare, Library Cluj
Aprinși feciorii strâng prăseana
Cuțitului din cingătoare.*

acum a rămas singur:

*Pe față are scrisă toată durerea lui fulgerătoare,
Îl arde flacăra aprinsă din visul nopților de trudă,
Și n'întelegând că'n clipa asta s'a isprăvit povestea crudă,
El nemișcat străpunge cerul cu ochiul lui de Prometeu
Și murmură încet în barbă:*

Ardealul n'are Dumnezeu.

Era o țară unde ochii tuturilor se îndreptau cu nădejde, țara bine cuvântată a libertății, țara care aduna valorile Oltului, țara visurilor și a biruinții, țara slăvită cu ostașii și steagul credinței unui neam întreg. Astăzi, în România mântuirii, veselie și bachanale, baluri și glume, vânzări și cumpărări, belșug și Sodomă care îți răscolesc sângele în ironii și blăsteme.

*Unghiurile lumii urcă azi calvarul,
Primenit în flăcări sufletul și-l spală,
Vaierale morții își lovesc hotarul,
Unde fi-e credința, unde fi-e altarul
Țară fără jertfă, țară neutrală?*

În țara aceasta nu-ți mai aflu feovarășii visurilor, nu mai simți că lupta ta e și lupta lor, că sângele tuturilor va fi vărsat pentru înfăptuirea idealului, ci rățăcești pribeag și numai *Iupul* te mai poate pricepe.

*Tu, numai tu, neimblânzită fiară,
Ce-ți strigi: pustiei patima slămandă,
Și'n prigonirea câinilor la pândă,
Îți plimbi prin codri ura solitară,
Tu înțelegi un suflet fără țară...*

În fața asupritorilor ura elocotește în accente sălbătice, e blăstăm și nimicire în fiecare piers din cele închinete *Pajurei cu două capete*, cum n'a putut să producă decât rar răzvrătirea unui suflet.

*Căci n'are iadul vre-un bălaur
Mai rău și mai înfometat,
Să ceară sânge-atât și aur,
Cât bietul meu pământ ți-a dat.*

*Ca două ciocuri nesătule,
În inimă tu ne-ai străpuns,
Nici lacrimi n'ai avut destule,
Nici carne nu ți-a fost de-ajuns.
Ți-am dat feciorii și bărbații
Și ți-am dat plânset de femei,
Ți-am dat sudoarea unei nații,
Tu, pajură, tu tot mai vrei...*

Iar la îngroparea „stărvului“ va fi o singură durere.

*Vom sta învinși: simțind muștrarea,
Că singuri nu ți-am fost călăi.*

Poezia patriotică a existat totdeauna dela Solon și Aeschil, până la poezii libertății, ai Germaniei dela 1800 și până la poetul urii împotriva Angliei, E. Lissauer. Din emoțiile patriotice se poate naște poezia numai când ele sunt sincere și adevărate. Și așa sunt emoțiile lui Goga în *Cântecele fără țară*.

Dacă ele cuprind numai o licărire de speranță și în colo desgust, blăsteme și ură, pentru aceasta își are răspunderea România neutrală și pajura Habsburgilor.

Em. Panaitescu

SFÂRȘITUL UTOPIEI FEDERALISTE

Nu am fost dintre aceia cari s'au lepădat totdeauna de utopia *Gross-Oesterreich*-ului. A fost o vreme când realizarea lui părea că nu este în afară de domeniul posibilităților.

Era prin anii 1901—1906. În Ungaria o opoziție violentă și sigură de simpatia marelui majorității a poporului unguresc dădea asalturi furioase însăși temeliei monarhiei, dualismului austro-ungar. În Ianuarie 1905 alegerile pentru Camera ungurească dăduseră pentru întâia oară o majoritate Kossuthistă. Odată cu partidul liberal se răsturnă stâlpu dualismului în Ungaria.

O infigurare ciudată cuprinsese lumea din împărăția habsburgică. Se vorbea pe față de o lovitură pe care o prepara prințul moștenitor Franz Ferdinand, „prietenul” românilor. Se spunea că dacă ungruții nu se vor supune —și îndărătnicia lor părea că exclude orice transacțiune— dinastia se va considera deslegată de orice angajamente față de ei și va pune ordine în anarhia ungurească: va dizolva Camera, va proclama dictatura militară și va introduce la adăpostul tunurilor și mitralierelor o nouă lege electorală în Ungaria. Prin ea, coroana avea să dea drepturile și situația politică pe care naționalitățile nemaghiare o merită după proporția numărului lor. În această nouă orânduire a lucrurilor, românii aveau să joace un rol foarte important. Cenușotca românească avea să-și primească în sfârșit partea de bunuri și situații pe care ungruții i-o denegau. Atunci în toamna anului 1905 sau primăvara 1906 apărură ea o bombă cartea d-lui Aurel C. Popovici *Gross-Oesterreich*. În Austria ea provoacă un viu interes; în partidul creștin social al D-rului Karl Lueger ea stârni entuziasm și între români un delir de bucurie și mândrie.

Eram fericiti că noi dădusem pe acel Thomas Morus al Austriei care printr'o intenție fericită, aproape genială, răușise să sintetizeze într'o utopie politică dorințele și aspirațiile generale cari pluteau în atmosferă.

Înfăptuirea ei era singura eșire din înecăcătura. Dualismul ne părea o formă de tranziție a cărei oră sunase. Viitorul părea al *Gross-Oesterreichului* federalizat, împărțit în cantoane sau teritorii naționale cu largi autonomii regionale și cu un parlament central, firește la Viena, nu la Pesta detronată și umilită. Chiar și după împăcarea mai

mult provizorie a împăratului cu opoziția ungurească coalizată, după numirea guvernului Wekerle-Apponyi-Kossuth, oameni politici serioși vorbeau de desființarea dualismului. Nu voi uita nici odată momentul când un deputat român, ales de curând pentru Camera ungurească, în ziua când își rostise primul discurs în parlamentul de lângă Dunăre, fericit de succesul său, îmi spunea că voi apuca încă ziua când decretul autografe de numire de ministere ale împăratului nu vor începe numai cu „*Lieber Kossuth*“ și cu „*Lieber..*“ și aici modestul deputat își puse propriul său nume.

Ți s'a însărcinat singur să ne convingă de absurditatea și imposibilitatea utopiei noastre pan-austriace și federaliste. Tot mai mulți părăseau o iluzie falsă și vătămătoare a luptelor noastre politice. Gruparea „*Tribunii*“ din Arad a proclamat mai întâi ca deviză politică cuvântul îndrăzneț *Prin noi înșine*, și nu prin federalismul austriac dăruit de sus ca un *deus ex machina*, de împărat și de partidul creștin-social al prințului moștenitor Franz Ferdinand.

Ne dădeam seama tot mai mult că nimeni, nici un împărat, prezent sau viitor, nu va putea să treacă peste voința atotputernică a ungarilor. Era prea târziu. Ceea ce se făcuse în 1867 se consolidase prea bine și nu mai putea să fie desfăcut după 40 de ani de uriașe progrese pe toate țărâmurile ale puterii ungurești. Dictatura militară și centralismul federalist ar fi fost poate chiar un prilej de a arăta slăbiciunea noastră a românilor și a celorlalți nemaghiari, prea anemiați și vlăguți de asuprirea ungurească pentru a putea lua locul ungarilor în stat de pe o zi pe alta.

Ce schimbare a adus războiul mondial, în ideile și planurile de federalizare? În România sunt și azi unii oameni naivi—între ei și profesori universitari—cari cred și astăzi în posibilitatea unei federalizări a Austro-Ungariei. Intemeiați pe această nădejde vană, ei sunt și astăzi aderenții unui război alături de puterile centrale. După ei războiul european va fi începutul unei noi ere în viața internă a monarhiei. El va fi punctul de plecare al transformării interne în sensul unor libertăți tot mai largi pentru naționalități cu înființarea autonomiilor naționale și cu federalizarea ca ultima etapă de evoluție.

Pentru acești naivi incorrigibili vom reproduce aici câteva discursuri foarte importante, rostite dăunăzi la Viena la o întrunire de fraternizare austro-maghiară a deputaților din Camerele de la Viena și Budapesta.

Vom reproduce din ziarele ungurești.

Deputații germani din Austria spun ele, au adresat deputaților unguri invitațiunea de a veni la o agapă la Diena. Amfitrionii au fost deputații germani naționaliști liberali și creștini sociali. Acești din urmă sunt urmașii partidului lui Lueger, marele filoromân și aderent fanatic al ideilor de federalizare și de desființare a hegemoniei ungurești. Moștenitorii marelui primar al Dienei care în 1905 a fost la București și al cărui nume îl poartă de atunci o stradă din Capitala României, au fraternizat în mod ostentiv cu deputații unguri. Partizanii lui *Weiskirchner*, *Liechtenstein* și *Gessmann*, pangermanistul *Wolf* au stat la o masă cu fostul ministru *Berzeviczy*, autorul faimosului proiect de lege școlară, cu contele *Apponyi*, călăul școlilor românești, cu contele *Khuen Héderváry* și cu contele *Zichy*, fost și el ministru de instrucțiune.

La friptură deputatul *Dr. Gustav Gross*, unul din șefii naționaliști germani din Austria, a deschis cuvântările:

Războiul, a spus el, a adus un învățământ însemnat, acela că, ungrui și germanii au nevoie unii de alții. Cu prilejul tratativelor pentru încheierea pactului economic dualist între Ungaria și Austria avem datoria să sădim planta *încederii reciproce*. Și cum membrii parlamentului austriac azi nu pot fi activi în legislațiune (parlamentul austriac nefiind convocat dela începutul războiului), ei au căutat să se apropie de deputații unguri pe calea această. Salută cu bucurie pe deputații unguri și bea în sănătatea lor.

Fostul ministru ungar de culte și instrucțiune publică d. *Albert Berzeviczy* a mulțămît în numele deputaților unguri. Războiul a mai adus un învățământ, spune el. El ne-a arătat că a se vorbi de *centralismul austriac este tot așa de cu neputință ca a se vorbi de federalizarea Austro-Ungariei. Aceste principii au căzut*. Raporturile dintre unguri și austriaci au ajuns la starea naturală de înțelegere reciprocă. Ea trebuie să se facă fără deosebire de partide. Toți câți sînt la această monarhie vor trebui să se pătrundă de ea. Oratorul dorește ca să se încheie un pact economic care să nu stărnească în nici una din părți sentimentul că a fost micșorată sau prejudiciată. A închinat de asemenea în sănătatea deputaților austriaci.

După agapă un ziarist ungar a cerut mai multor oameni politici unguri declarațiuni relativ la raporturile dintre Ungaria și Austria.

Contele Apponyi spune că întrunirea s'a făcut pentru a înlesni un schimb de idei între deputații austriaci și unguri, fără a avea delegații speciale dela comitetele partidelor respective. Ori cum, este lucru înveselitor că deputații austriaci și-au propus să recunoască fără rezerve dualismul și independența statului ungar. Vom căuta bucurios o *apropiere* cu aceia cari o caută și ei în acest semn. Scopul meu nu poate fi decât a convinge pe prietenii noștri austriaci că coeziunea morală necesară pe care se razimă situația de mare putere a Ungariei și a Austriei (*decî nu a Austro-Ungariei*) se va realiza cu atît mai sigur cu cît Ungaria va putea să *desăvârșească mai mult independența și caracterul național al tuturor instituțiilor sale publice*.

Întrebat de ziarist care e părerea sa despre încheierea unui pact economic cu Austria *pe un termen mai îndelungat* (până acum el se încheia pe cîte zeci de ani, se știe că Germania cere prelungirea lui pe 25 de ani, lucru care a adus la efoeniri între unguri și nemți) contele Apponyi a spus următoarele :

— Sunt interese economice grave cari se ridică împotriva ideii unui pact economic pe termen mai îndelungat. Imprejurările de ordin economic se transformă foarte repede și nu se poate prevedea dacă unele instituții adoptate azi vor fi folositoare și mâine. Ori cum prelungirea pactului pe un termen mai îndelungat nu se va putea face decât în baza principiului de independență economică a Ungariei. Fără această condițiune ar trebui să luăm atitudine absolut ostilă contra încheierii pactului.

Fostul prim-ministru contele *Khuen-Héderváry* a spus că socotește ca o idee fericită inițiativa ce s'a luat de a se face o apropiere între deputații unguri și austriaci.

Cu acest chip *în viitor ne vom înțelege mai bine*, ceea ce este în interesul Austriei și al Ungariei deopotrivă.

Contele *Aladár Zichy* spune că încă în timpul când a fost ministru s'a străduit să înleznească înțelegerea bună între oamenii politicii unguri și austriaci. Acum când în urma războiului european se vor pune în circulațiune idei noi, forțe și interese nouă, căutând a se înfăptui, *este necesar ca între unguri și austriaci să înceteze geloziiile și spiritul de neîncredere*.

Deputatul austriac *Dr. Stöckler, creștin-social*, declară că e convins că această *întrunire agreabilă* va fi fecundă. Vom pune umerii ca să rezoluim grelele chestiuni cari sunt între cele două state, în spiritul echității și înțelegerii reciproce și ca să *eliminăm neînțelegerile de până acum*.

Declarațiile de mai sus sunt foarte semnificative pentru amândouă părțile. De-oparte și de alta s'au făcut sub efectul războiului *însemnate sacrificii de principii politice*. Ungurii au renunțat și renunță tot mai mult la idealul lor

Kossuthist de independență formală și de ruptură de Austria. Prezența contelui Apponyi, însuși șeful partidului Kossuthist, la o agapă de înfrățire cu austriacii naționaliști și creștin-sociali, alături de deakistii dualiști, Wekerle, Berzeviczy, Khuen-Hédervary etc. e un semn că partidul și programul Kossuthist nu mai există astăzi decât cu numele.

Chiar din declarația lui reiese că ceea ce Kossuthiștii cer nu e ruptura de Austria, ci consimțământul ei la *maghiarizarea completă a instituțiilor publice pentru Ungaria*. Felul cum trebuie înțeleasă această maghiarizare nu mai trebuie explicat. Ministeratul contelui Apponyi, legea sa școlară, cele 500 de școli românești închise sunt un comentariu foarte limpede pentru cei cari ar dori vre-o explicațiune.

Dar sacrificiile intelectuale cele mai importante s'au făcut de austriaci. Ei au lepădat orice gând ascuns, orice rezervă mintală de întoarcere la centralismul și federalismul austriac. Stăpâniți de unguri, având pe baronul ungur *Ștefan Burian* cancelar, lipsiți de parlament, amenințați de slavismul din afară și din lăuntru ei s'au resemnat definitiv în fața Ungariei independente și atotputernice. Idealul *Gross-Oesterreich-ului* a murit definitiv. Nici un neamț nu mai crede în utilitatea lui. El fusese doar un expedient cu care se credea să se iasă din încurcătură într-o vreme când ungurii se lăsaseră greu, când Apponyi cutreera țara inflăcărând-o cu cuvântările sale Kossuthiste. Azi el nu mai face propagandă pentru acele idei, primejdia Kossuthistului a trecut și, odată cu ea, și nevoia de a se agita sperietoarea federalistă pentru potolirea ungarilor neastâmpărați.

Nimeni în Austro-Ungaria nu mai vorbește azi de această utopie imposibilă și hibridă. Cei ce o mai cultivă nu suut nici unguri nici nemți, nici măcar supuși austro-ungari, ci români get-beget. Ei stau nu la Viena, ci la București. Nu-i așa că ar părea tragic dacă nu ar fi comic și ridicol?

ȚARA MEA DE SUFLET*)

Țara mea de suflet, tu ce închizi subt glie
Moaște 'nfășurate în străvechea fală,
Flacăără aprinsă noaptea 'ntr'o pustie,
Te-am slăvit de veacuri, ne rugăm azi ție,
Ne rugăm zadarnic, țară neutrală!

Ni te dăruiră din străbuni părinții
Drag liman al vieții pline de 'ndoială,
Și când patimi negre ne rodeau cu dinții,
Noi visam de tine, visul biruinții,
Țară fără visuri, țară neutrală!...

Azi ești Canaanul unde nu se plânge,
Platnică cu glume, veselă 'n găteală,
Subt belsugul verii spicul tău se frânge,
Darnică la toate, te sgârcești la sânge,
Țară fără lacrimi, țară neutrală!...

Unghiurile lumii urcă azi calvarul,
Primenit în flăcări, sufletul și-l spală,
Vaerele morții îți lovesc hotarul,
Unde ți-e credința, unde ți-e altarul,
Țară fără jertfă, țară neutrală?...

Se va stinge-odată focul de Gomoră
Și-ntr'a păcii mândră clipă triumfală,
Când întreg pământul se va prinde 'n horă,
Cine ți-a fi frate, cine ți-a fi soră,
Țară fără prieteni, țară neutrală?...

Octavian Goga

*) Din volumul: Cântece fără țară.

SĂRBIILOR ȘI ROMÂNII DIN SERBIA

Urmare și sfârșit

Când un popor după veacuri de luptă și-a păstrat limba și obiceiurile, conștient că e Român, și nu vrea să se înrudească cu Sărbii iar femeile refuză să vorbească sârbește, cu toate că au frecventat școala sârbească, șase ani de zile, se poate spune că acest popor n'are conștiință națională și că e animat de sentimentele sârbești?

3) Ceea ce li-a lipsit Românilor din Serbia până înainte cu câți-va ani este *conștiința națională-politică* în sensul că nu erau convinși de necesitatea alipirii lor la Regatul român. Cauza acestui fenomen e dependența economică a țaranului din România, pe care ei o cunoșteau foarte bine, de oarece o parte din ei muncea toată vara în Țară. Pe de altă parte ei erau amăgiți de drepturile politice și economice pe cari le posedau, crezând că acestea le vor aduce cu timpul și pe cele naționale-culturale. Inșă de când s'au serbizat bisericile și li s'au impus școli sârbești în mod obligator, ei s'au trezit și-au început să-și manifesteze dorința de emancipare culturală. Un deputat român în camera sârbească a îndrăznit să ceară pentru ținuturile românești școli românești întreținute de stat. Această pretenție „trădătoare“ a stârnit o gălăgie infernală, iar deputatul român a trebuit să părăsească sala huiduit de Sărbii patrioți.

O emancipație politică în împrejurările de până la 1912 nu-și putea închipui nimemi, mai ales că Regatul român nu urma o politică clară națională. A trebuit să vină un eveniment mare ca războiul balcanic dela 1912, când toată lumea striga: *libertate subjugaților*, ca să ne trezim și noi, în masă, și ca să învie în noi sentimentul național politic în sensul tendinței de a ne alipi la țara mamă.

Aceste dorințe și aceste tendințe ale Românilor din Serbia n'au fost vre-un rod artificial al școalei—care și ea lipsia cu totul, ci a fost urmarea instinctului național sănătos, care zăcuse atâta vreme sub spuză.

Ce decepție le aduce inșă anul 1915! România se lapădă de ei și vrea să-i întrebuințeze ca mărunțiș pentru a achita pe Sărbi, și aceasta într'un mod disprețuitor, cedând doi Români pentru câte un sârb, nesocotind aici populația aromână, care prin împărțirea Macedoniei a căzut sub jugul sârbesc, care e, după cum s'au încredințat deja, mai greu decât cel turcesc.

4) La început, după dezrobirea de sub jugul turcesc, autoritățile sârbești n'au întreprins nici o violare a drepturilor firești ale Românilor. Românii trăiau conform obiceiurilor și deprinderilor lor, având preoți români, cari slujiau în biserică românește. Aci se adunau țărani în zile de sărbători la rugăciuni pentru a că-păta odihnă sufletească; iar cu preoții, ca oameni cu carte, discutau nevoile lor zilnice.

Deznaționalizarea a început destul de timpuriu, însă sistematic și încet, înlesnindu-se copiilor de români cultura sârbească superioară ca de pildă teologia, pentru ca apoi să fie trimiși să facă slujbă în limba slavonă. Scopul adevărat al acestei procedări, românii l'au înțeles după moartea preoților români, aceștia fiind înlocuiți cu preoți cu cultură sârbească. În nu mai mult de 30-40 ani ei rămăseseră fără limba română în biserică.

Acum câțiva ani țărani români dintr'un sat au adus un preot român care să le facă slujba în limba maternă, însă preotul sârbesc (român de origină) aflând de intenția acestuia, n'a cotezat nici să mai stea de vorbă cu dânsul, darmită să-i permită așa ceva!

O ordonanță (E. No. 765 18 Aug. 1899) a episcopului de Timoc obligă, sub sancțiunea pedepsei disciplinare, pe toți preoții supuși să dea copiilor la botez numai nume „naționale” sârbești cuprinse într'un tablou care trebuia să fie afișat în biserică la un loc băttor la ochi. Iar revizorii eclesiastici au fost anunțați să observe executarea cât mai exactă a acestui ordin.

Prof. G. Vâlsan care a călătorit acum câțiva ani prin Serbia spune: „Biserica se silește și ea să atingă aceeaș țintă (adică serbizarea). Mitropolitul (care e și episcopul județului românesc (Po-jarevaț) a interzis prin circulară botezarea cu nume românești și în biserici e afișată lista numelor, care pot fi alese. Românii nu mai știu rugăciuni în românește. Preoții duc o adevărată cruciadă împotriva cărților bisericești românești. Căci trebuie să se știe, că înainte Craina era sub ascultarea episcopului de Râmnic, care trimetea cărțile sfinte, iar Domnii români au zidit biserici în ținutul românesc. O astfel de biserică zidită de Radu cel Mare la 1501 se află azi în ruină la poalele muntelui Râtan (peste 120 km. departe de Dunăre!) în localitatea Lopusnița“.

Prof. Weigand care a vizitat multe localități de ale noastre scrie: „Guvernul sârbesc își dă mare osteneală să serbizeze pe Români, însă rezultatele dobândite sunt încă neînsemnate se lu-

crează cu ajutorul bisericii, școalei și a autorităților. Se numesc numai preoți sârbi sau sârbofili, cari-se servesc la slujbă numai de limba sârbească. Însă țăranii nu se duc la biserică; astfel propaganda prin biserică devine iluzorie. Mai mult făptuește școala, cel puțin în comunele cu agricultură și la șes, pe când satele de la munte, ai căror locuitori trăesc pela sălașe, nu sunt atinși de propagandă¹⁾ Astfel stăteau lucrurile la 1900, când Weigand le-a constatat, însă astăzi trebuie să recunoaștem că și aceste din urmă sate sunt atacate.

La început nu existau nici școli sârbești în părțile noastre, doar ici și colo de există câte o școală românească. La început s'au înființat câteva școli sârbești în sate mai mari, însă erau foarte slab și neregulat frecventate. În timpul din urmă s'a introdus prin lege învățământul obligator (4 ani) cu un an preparator pentru satele românești plus două clase pentru absolvenți, care frecventează numai Joi după amiazi și Dumineca. Această lege se aplică în localitățile noastre cu toată strictetea căci și fetele și băieții sunt ținuți să frecventeze cursurile regulat, pe când în satele sârbești rar există școli de fete.

Iată ce spune în această privință d. Vălsan: „Toate satele și cătunele românești au școală (cea ce nu se întâmplă cu satele sârbești) și după cum mi-a explicat un învățător, în regiunea românească școala are un an suplimentar preparator, în care copilul nu învață nici să citească nici să scrie ci numai să vorbească sârbește“²⁾

Deoarece Românii au depus o rezistență îndârjită executării acestei legi ameniețând pe învățători, după sfatul unui revizor școlar în localitățile românești se trimit mai ales învățători de origine română, fiindcă țăranii au oarecare încredere în ei. În acest scop s'a înființat în Negotin la 1913 o școală normală, în care se prepară elevi din județele românești.

În anul 1896 guvernul sârb a numit ca prefect un fost învățător sârb foarte înfocat, despre care regele Milan a spus în fața unei deputațiuni, că e al doilea ochi al lui, care îi va transforma pe Românii din Craina în sârbi. Sub acest prefect persecutarea românilor ajunsese la culme. El făcea perchiziții prin biserici și școli unde erau preoți și dascăli români, căutând cărți românești pentru a-i da în judecată. Pe timpul lui era strict interzis de a se servi de limbă română în orice afacere comunală, cu toate că existau primari cari nu știau nici o boabă sârbește.

1) Die romanischen Dialecte 1900, Pg. 16.

2) România și statele balcanice p. 25.

Administrația schimbă numele de familie al locuitorilor scribându-le printr'un sufix *ici* sau *ovici* d. p. Sandul-Sandulovici, Mocoafă-Mocofici, Iorga-Iorgovici, Măciucă-Măciuchici, Bârsan-Bârsanovici, Furnică-Furnichici, Vâlvoi-Vâlvoici, Oprea-Oprici etc.

Susnumitul prefect a schimbat și numele satelor, care nu-i păreau sârbești, dându-le numele persoanelor istorice, așa Coroglași a fost schimbat în Miloșevă (Miloș Obrenovici), Mocranie-Milanovo (Milan Obranovici), Sârbovlaș-Sârbovo... Pentru ca să stabilească, în aparență, că a existat o legătură între domnii-sârbi și aceste ținuturi el a ridicat o statuie lui Miloș Obrenovici în piața orașului Negotin, deși populația nu-l cunoștea nici măcar din povești.

Cea mai eclatantă dovadă de prigonire a românismului din partea autorităților ne-o oferă procesele intentate pentru răspândirea românismului.

În anul 1909 un preot de origină român, dintr'un sat curat românesc a fost dat în judecată pe motivul că *răspândește românismul* prin grai și prin distribuirea calendarelor și cărților românești. Acest proces s'a judecat înaintea tribunalului din Negotin dosarul No. 9695.

În anul 1910 ziarul „Mali Jurna!“ No. 275, 288, 326 etc. acuză pe un preot dintr'o comună pur românească că îndrăznește să spună în public că-i român, că se duce des în România și aduce cărți românești. Se cere dela autoritățile bisericești luarea de măsuri severe contra acestui „popă sălbatic“. Intradevăr Consistoriul s'a grăbit să ceară dela prefectura respectivă în cel mai scurt timp posibil relații asupra preotului, iar personal i s'a cerut răspuns urgent în privința faptelor pe cari le-a săvârșit și cari constituie o gravă insultă la adresa onoarei sale.

Atât deocamdată despre raportul autorităților sârbești cu populația românească.

5) Și noi suntem de părere că nu poate fi vorba de un schimb. A da o populație de peste jumătate de milion de români (cu Aromânii din Macedonia sârbească) pentru 200.000 de sârbi, ar fi o afacere prea bună pentru sârbi. Căci precum le sunt dragi Sârbilor Sârbii, de orice confesiune ar fi ei, tot astfel ne sunt dragi și nouă Românii ori unde ar fi ei.

Dacă politicianii Sârbi vor să rămână credincioși principiului naționalităților, pe care la fiecare ocazie potrivită îl accentuează, n'au decât să cedeze teritoriile străine din țara lor. Numai sub astfel de condițiuni se pot desvolta relații prietenoase și sincere între două popoare. Prietenia dintre guvernele celor două state nu înseamnă și o prietenie între popoarele acestora.

Oricum s'ar tranșa, la urma urmelor, chestia Românilor din Serbia între guvernul românesc și cel sârbesc, un lucru e cert: privirile noastre vor rămâna vecinic îndreptate spre frații noștri din Regatul liber.

Dr. Atanasie Popovici

IDEAL ȘI CONTRABANDĂ

Parlamentul a aflat, în sfârșit, că țara suferă de lipsa de alimente, constatând în același timp, că această lipsă se datorește în deosebi contrabandelor. Ca mijloc de îndreptare a răului, un domn deputat a propus, între altele, și o anchetă parlamentară pentru urmărirea și pedepsirea contrabandișilor. Guvernul, prin graiul d-lui ministru Morțun, s'a rostit împotriva acestei propuneri, pe motivul, că la săvârșirea contrabandelor au contribuit „*persoane sus puse din toate partidele*”, și ancheta ar fi urmată deci, în mod firesc, de un scandal public...

Nu vrem să comentăm acum, mai pe larg, gravitatea acestei senzaționale declarații. Ținem, însă, să accentuăm, că d. Morțun a căzut într'o mare greșeală politică aducând la cunoștința publicității o stare de lucruri care, descurajându-ne pe noi, sporește bucuria dușmanilor noștri. Datoria factorilor executivi nu poate fi să se laude cu retele de cari suferă țara și de cari, în definitiv, ei sunt răspunzători, ci să producă fapte pentru înlăturarea lor.

Dar, în sfârșit, declarația s'a făcut, și prin ea aflăm, că în timp ce Ardealul sângerează din mii de răni și umilii locuitori ai satelor stau concentrați în tranșee, la graniță, de pază, persoane sus puse, boerii acestei țări își umplă buzunarele cu bani câștigați din contrabandă, prin călcarea legilor și prin sfidarea oricărui sentiment de omenie și de dreptate. Noi văzăm de o Românie mai mare și mai fericită, și persoanele sus puse, cari ar trebui să ne călăuzească, râd de visurile noastre.

În nizuința de a lămurii opinia publică, alarmată de pe urma declarației d-lui Morțun, d. ministru Costinescu, în expunerea de motive a proiectului de buget, precizează și mai de aproape chestiunea contrabandelor, arătând, că acestea sunt cauza principală a lipsei de alimente.

D. Costinescu spune răs-picat, că lipsa unei legi mai severe a dat pe deoparte o îndrăzneală nemărginită con-

trabandiștilor și a făcut să intre în rândurile lor „oameni cari prin poziția ce o au în societate ar trebui să fie cei dintâi a reprima asemenea infracțiuni. Diferența de preț între ce costau vitele în țară și ce se putea dobândi pe ele în străinătate, era atât de mare, încât conștiințele puțin cultivate ale populațiunii mărginașe nu puteau să se împotrivească ispitei, *cu atât mai mult cu cât adeseori exemplul și încurajarea veneau dela persoane mai sus puse și rizicul era aproape nul.*” În felul acesta „dela Dorohoi, dealungul Carpaților, până la Vârețorova țara a fost goliță, grație imenselor contrabande”.

Și mai departe: „indiferența cu care era privită contrabanda la export, a făcut ca chiar tribunalele, fără concursul cărora nimic nu poate fi reprimat, să privească contrabandele ca o pecadilă, ce merită o mare indulgență.”—De aceea „din 3059 procese de contrabandă numai vre-o 150 au fost judecate până acum”. În total, nu s'a prins, la zece contrabande, decât una. Au fost sechestrate cu totul 19711 capete de vită.—Cifra totală a contrabandelor de vite, d. Costinescu o evaluiază la cel puțin 120.000 capete...

Cu toate aceste constatări dureroase și rușinoase, „Viitorul”, organul oficial al guvernului, crede că „lipsa de carne nu are de cauză numai contrabandele,” și la urma urmelor contrabandele nici n'ar prea fi de condamnat,—*fiindcă în definitiv toate statele au văzut cu ochi buni acest fel de contrabande cari constituie un export cu înlesniri vamale în țara de introducere. E treaba acestor țări să-și apere vămile*“...

Cu alte cuvinte, să ne bucurăm că am fost atât de deștepți și i-am păcălit pe Unguri și pe Nemți, dându-le vite fără să le mai plătim taxa vamală... („Viitorul” uită, că Austro-Ungaria a desființat orice taxe vamale pentru articole de hrană).

Deștepți oameni și fericită țară!...

CRONICA

Politice și Culturale.

Contele Tisza și biserica românească din Ardeal. — D. Leonte Moldovan, deputat de Braila, a făcut, în ședința dela 28 Martie a Camerei Deputaților, următoarea interpelare :

„Am onoare a adresa d-lui președinte al Consiliului următoarea interpelare :
Constituțiunea bisericii ortodoxe Române de peste Carpați suferă astăzi o lovitură de moarte din partea guvernului maghiar.

Cu ocazia alegerilor pentru Congresul Național bisericesc chemat să împlinească vacanța scaunului metropolitan, văduvit prin moartea arhierului Ioan Mețianu, guvernul ungar a găsit cu cale, acum întâia oară, să calce stipulațiunile precise ale statului organic, cari asigură autonomia bisericii ortodoxe Române, amestecându-se direct prin organele sale administrative în aceste alegeri.

Ziarele de peste munți, scrise sub controlul cenzurei de războiu, sunt pline de protestări împotriva candidaturilor impuse și susținute de administrație cu violența cunoscută din alegerile politice.

În urma acestui amestec ilicit, care după știri pozitive, a luat proporțiile teroarei, au fost înlăturați reprezentanții principali ai vieții bisericești, reușind peste tot locul candidații administrației cum sunt numiți în gazetele de peste munți, membrii noi aleși ai congresului.

În acest chip, biserica ortodoxă lovită în ceje mai elementare atribuțiuni ale autonomiei sale, va trebui să-și primească noul mitropolit pe urma sufragiilor notarilor comunali, trimiși în congresul bisericesc de jandarmii contelui Tisza. Toate lămuririle precise ne indică că prin această lovitură se pregătește alegerea de Mitropolit a cunoscutului trădător Vasile Mangra.

Fără de aceste fapte, cari se petrec în sânul poporului român, năpăstuit de războiu și sacrificat de politica nenorocită a neutralității noastre, în aceste vremuri când ideea absurdă a unui acord cu Ungurii, sfidând toate tradițiile sufletești, își găsește reprezentanții chiar și în Parlamentul român prin fracțiunea d-lui Marghioloman și a altor izolați de sentimentul public,—întreb pe d. Președinte al Consiliului, dacă are cunoștință de atentatul ce se pregătește Bisericii naționale de acolo, singura instituție de conservare națională, ce mai rămăsese românilor din Ardeal, și ce măsuri a luat sau are de gând să ia pentru salvarea acestui popor, pus în situațiunea de a-și pierde ultimele resturi de încredere în orice scut al legilor din lăuntru și mai ales în ajutorul frățesc, pe care l'a așteptat totdeauna cu nespusă încredere dela Statul român“.

Cazul dr. Lupu.—Acum o lună, ziarul „Epoca“ pornise o foarte violentă campanie împotriva Deputatului din majoritate dr. Lupu, trimis în străinătate cu o misiune din partea guvernului. Numitul ziar afirmă pe un ton categoric, că d. dr. Lupu, însușindu-și suma de 5 milioane care i-ar fi fost încredințată pentru cumpărarea de medicamente în Anglia, ar fi luat Drumul Americii... „Epoca“ se îngrijise să-i dea cadrele obișnuite unor astfel de știri senzaționale — și calomnia a prins. Câteva zile de arândul

presa și parlamentul au răsunat de cele mai urâte bănueli în legătură cu numele d-lui dr. Lupu. Și, ceea ce ne pare mai grav, nu s'a găsit nimenea, nici dintre prietenii d-lui dr. Lupu și nici dintre aceia cari îi încredinșaseră o misiune, să spulbere aceste calomnii. Insuși d. dr. Lupu nu putea să se apere—pentru simplul motiv, că pe vremea aceea se afla în Anglia și de-acolo nu putea să știe ce se vorbește pe socoteala d-sale, la București. Și astfel publicul cetitor era tentat să creadă—unii au și crezut—că acel om cinsit și corect și acel Român de inimă, care este d. dr. Lupu, a căzut și el printre victimele neutralității noastre, făcându-se vinovat de una dintre cele mai odioase crime.

Dar iată, că d-rul Lupu se reîntoarce în țară, senin și vesel, ca unul care s'a achitat pe deplin de o datorie și își are conștiința înpăcată. Și aceia cari până eri îl calomniau în absență, astăzi, când d-sa e printre noi, fac, amușiți ca prin farmec. Va să zică, nu-i nimic adevărat din învinuirile atât de grave, cari i se aruncau cu atâta zgomot, acum câteva zile, d-rului Lupu?... Noi sântem printre cei dinți: cari ne bucurăm, că un zvon mizerabil se desminte astfel prin forța lucrurilor. Atâta, însă nu ajunge. Calomniatorii de eri sânt datori acum să arate publicului, că au greșit. Dacă sânt cavaleri, ei trebuie să facă mea culpa. Aceasta li se cere pentru bunul nume al d-lui dr. Lupu, pentru onoarea parlamentului, din care d-sa face parte, și chiar, în interesul idealului, pe care au crezut că-l servesc, lovind în dr. Lupu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Direcțiunea ziarului „Universul“. — Cunoscutul proces intentat proprietarei ziarului *Universul* a încetat în urma unei tranșacții misterioase. În înțelesul acestei tranșacții marele ziar „Universul“ se închiriază pe un termen de 7 ani, începând cu 1 Aprilie a. c., d-lor Virgil N. Dărăscu și Stelian Popescu. Deodată cu aceasta dispăre din fruntea ziarului numele d-lui Gen. Crăiniceanu, care a salvat ziarul din mâinile agenților sireni, o sănătoasă direcție națională. Nouii proprietari, în calitate de directori, ne asigură că vor face toate sacrificiile „spre a menține ziarului caracterul său popular, ținând publicul în curent cu tot ce interesează neamul românesc și spunându-și cuvântul în toate chestiunile mari la ordinea zilei“. Ei uită însă să ne spună, dacă înțeleg să păstreze neatins și caracterul național al ziarului... Din partea noastră regretăm îndepărtarea din fruntea marelui cotidian a d-lui Gen. Crăiniceanu, care, prin patriotismul său cald, prin talentul, prin cunoștințele și experiențele sale bogate, și prin sinceritatea și vigoarea scrisului său împede, s'a impus ca unul dintre rarii îndrumători chemați și siguri ai opiniei publice românești.

Discursul cancelarului.—Nota principală, dominantă a discursului rostit de d. Bethmann-Hollweg, e ipocrizia și perversitatea adevărului. Germania nu a provocat acest război, ea a fost atacată și se găsește în situația celui care se apără. Ideia aceasta revine mereu în toată desfășurarea expunerilor cancelarului. „Fii Germaniei sângerează și mor acolo în front

nu pentru vre-un petec de pământ străin, ci pentru Germania". Și în altă parte el spune:

„Cine poate să creadă în mod serios că lăcomia de cuceriri teritoriale însuflește coloanele de asalt la Verdun? Ei bine, acela care a spus aceasta e însuș d. Bethmann-Hollweg. În momentul când a declarat război Franței, ambasadorul german la Londra d. Lichnowski primise ordin de a propune Angliei neutralitatea, promișând în schimb că Germania nu va anexa nici un petec de pământ din teritoriul european al Franței. Nota asta va rămânea ca o dovadă permanentă și imposibilă de înlăturat că, în momentul războiului, Germania nu a urmărit decât despuierea Franței de toate coloniile sale. E documentul gândului de piraterie care a inspirat războiul și nici odată prin nimic el nu va putea să fie făcut să dispară. Acum cancelarul mărturisește că voește să deslipească și Polonia, Kurlanda, Lituania și Letonia de Rusia. Aceasta în același discurs în care afirmă că Germania nu luptă pentru cuceriri și anexări.

Este interesant că cuvântarea d-lui Bethmann-Hollweg nu amintește nimic de viitoarea situație a Serbiei, Muntenegrului și Albaniei și nu pomeneste niciun cuvânt despre revendicările Austro-Ungarilor. Unele ziare au făcut concluzia, greșită credem noi, că tăcerea cancelarului asupra acestui punct ar însemna intenția de a sacrifica Austro-Ungaria. Este absurd a se crede că Germania va părăsi o alianță cu 50 de milioane de locuitori, organizată și însemnată, pentru a căpăta un teritoriu devastat și desarmat cu o întindere și proporțiune de cel puțin două ori mai mică. Nu, pentru Germania existența Austro-Ungariei e azi o axiomă pe care nu o mai discută. De aici tăcerea cancelarului.

În adevăratul sens, intenția cancelarului e arătată într-o corespondență din Berlin a ziarului unguresc *Az Est*. După această gazetă cuvântarea cancelarului e o ofertă de pace separată, făcută Franței și Angliei pe socoteala Rusiei. De aceea cancelarul n'a mai făcut nici-o condițiune oneroasă Franței, a vorbit chiar de reconstituirea Belgiei—ce e drept pe „baze noi”—și de aceea toate teritoriile pe cari a spus că dorește să le anexeze sau să le deslipească sânt teritorii rusești. Germania vrea pace cu Franța și Anglia pentru a putea bate Rusia și eventual Italia. Acesta e înțelesul cuvântării cancelarului german. Și aceasta ar fi catastrofa României. Iată de ce trebuie să ne bucurăm de răspunsul ce d. Asquith a dat d-lui Bethmann-Hollweg în fața parlamentarilor francezi:

„Aliații sânt legați printr'un act solemn ca să nu caute sau să nu accepte o pace separată". Această propoziție spulberă toate nădejțile germane, Ea este izvorul speranțelor noastre.

Poetul lui „Deutschland Deutschland über alles". — În fosta locuință din Weimar, a poetului Hoffmann von Fallersleben, o societate locală a fixat o tablă comemorativă de granit cu inscripția: „Aici a locuit poetul cântecului *Deutschland Deutschland über alles*, Hoffmann von Fallersleben, 1854—1860".

Episcopul Ortinski.—Numele acestui episcop a fost mult pomenit în ultimii zece ani în presa ungurească.

Inzestrat cu un mare talent de propagandist politic, având sentimente ucraine fanatice, ca episcop al bisericii greco-catolice din Statele-Unite, el a profițat de situația sa ca să facă o înverșunată propagandă de trezire națională ucraină printre rutenii din Ungaria veniți în mod trecător la muncă în America. Intre unguri opera lui Ortinski a trezit multe și zădarnice protestări. Ei considerau pe ruteni ca o pradă definitivă a politicei de maghiarizare. Biserica ruteană se maghiarizase cu episcopii ei cu tot. Propaganda lui Ortinski a paralizat în mare parte rezultatele maghiarizării. Acum Ortinski a murit și, conform unui pact stabilit mai de mult cu ungurii urmașul lui va fi un rutean maghiaron. Rutenii vor fi deci din nou expuși maghiarizării.

Este de mirat că în Maramurăș ei au salutat pe ruși ca pe niște liberatori ?

Sfârșitul ouălor roșii în Ardeal.—Românii din Ardeal vor avea de sigur Paștile cele mai triste din câte au văzut vreodată. „Christos a înviat!“ țva răsuna în bisericile goale de bărbați, pline de văduve și de orfani închinându-se cu ochii plânși la icoane. În noaptea sfintei învieri nu va mai vui peste satele liniștite dangătul solemn și trezitor de fiori al clopotelor prefăcute în tunuri, pe masa săteanului vor lipsi colacii și până și frumoasele ouă roșii sau încondeiate. „ouăle scrise“ vor trebui să lipsească. Intradevăr o circulară a ministrului președinte interzice acest din urmă obicei străvechiu și fixează ca sancțiune penalități până la 2 luni închisoare și șase sute coroane amendă.

Un proces româno-sârbesc.—Curtea de apel din Budapesta a judecat săptămâni de-a rândul marele proces, intentat cu ani în urmă de biserica ortodoxă română din Ungaria. Biserica română susține că patru mănăstiri bănățene dimpreună cu averile imobile, cari se aflau sub jurisdicțiunea bisericii sârbești, de drept ar aparține bisericii române. Daloarea acestor mănăstiri și averi e de vreo 10 milioane. Biserica sârbească deschisese de asemenea proces contra bisericii române pentru mânăstirea din Hodoș-Bodrog și averea ei. Procesul s'a început la 1914 înaintea tribunalului delegat din Budapesta. Tribunalul respinsese ambele acțiuni. În urma apelului făcut, cauza a ajuns la Curtea de apel. Președintele Curții de apel Emil Berthodszky a publicat acum sentința prin care sentința tribunalului e schimbată și biserica sârbească obligată să împartă jurisdicțiunea și proprietățile cu mitropolia românească. Se recunoaște totodată dreptul mitropoliei sârbești asupra mânăstirii Hodoș-Bodrog.

Valoarea mânăstirilor și averilor în litigiu se urcă la 10 milioane coroane, din cari jumătate va reveni bisericii ortodoxe române.

CRONICI MĂRUNTE

— D. Gr. Filipescu care voia să se întoarcă din Franța a fost oprit de a trece prin Austro-Ungaria. Numai noi am permis și continuăm a permite trecerea și șederea tuturor spionilor austro-germani pe pământul României.

— Politica de germanizare sporește mereu nemulțămirea cehilor din Boemia. Inchisorile austriace gem de arestați și condamnați politici cehi.

— Cu prilejul vizitei sale la Papa, d. Asquith ar fi declarat că războiul va mai dura cinci ani.

— Jokey-Clubul ungueresc din Budapesta a hotărât să înlăture pe jocheii englezi dela alergările ce organizează.

— Un ordin imperial din Viena dispune ca Serbia ocupată să fie considerată ca un teritoriu vamal deosebit de restul monarhiei.

— Pentru spaniolii filogermani (cari nu-s pușini) Germania a rezervat o surpriză plăcută: prin torpilarea vasului „Sussex” a pierit între alții și Enrique Granados, unul din cei mai de seamă compozitori spanioli, directorul și întemeietorul Academiei de muzică din Barcelona.

— La cercul de studii al disidenței marghilomaniste, d. M. Kogălniceanu a dezvoltat o conferință despre „Chestia banului în România”, o chestiune care, pentru multă lume, a fost rezolvată în mod satisfăcător—de nemși. Nu-i așa d-le Kogălniceanu?

— Pentru „Steagul” d-lui Marghiloman, „Germania nu urmărește nimicirea sau măcar stingherirea nici unui popor”. Și aceasta ca concluzia cuvântării d-lui Bethmane Hollweg în care se anunța mai mult sau mai puțin anexarea Poloniei, Litvaniei, a Balticei, Estoniei și Belgiei, fără a mai vorbi de zdrobirea și despoporarea Serbiei, Muntenegrului și Albaniei.

— „Frankfurter Zeitung” anunță că tratativele Austro-Ungarici cu Bulgaria pentru limitarea viitoarelor granițe în Serbia au fost terminate cu succes.

Atragem atențiunea colaboratorilor și prietenilor noștri, că redacția revistei „Tribuna” s'a mutat în Str. Grațioasă 13.

Deci, începând cu numărul acesta, toate cărțile, revistele, manuscrisele și scrisorile, cari privesc redacția „Tribunei”, să se adreseze, la: București, Str. Grațioasă 13.

Pentru abonații „Tribunei”.—*Implinindu-se un an dela apariția revistei noastre, rugăm pe toți abonații noștri să binevoiască a ne trimite abonamentul fără întârziere.*

Accia dintre on. abonați cari nu vor să ne trimită abonamentul prin poștă, îl pot plăti la mâna incasatorului nostru, d. Dem. Ionescu-Cerbureanu care se va prezenta în persoană sau printr'un încredințat al său.

On. abonați au tot dreptul de a pretinde incasatorului să umple chitanța de plată și contrachitanța în prezența lor.

S'a pus sub tipar

ECONOMIA COMERCIALA

SAU

CUM SE FACE COMERȚUL

Traducere din nemțește de

TIBERIU ER. CONSTANTINESCU

Un volum de 500 de pagini **LEI 10**

Cuprinde :

Toate ramurile și felurile comerțului; rolul și poziția comerțului mondial; teoriile relative la arta de a cumpăra și vinde; îndrumări la timpul cât trebuie să stea mărfurile în magazie; cât de mari trebuiesc să fie cheltuielile de administrație în comparație cu deverul anual; ce este și cum trebuie mărit deverul; cum se atrage clientela.

Tratează apoi :

Cooperativele, societățile de consum, sindicatele, cartelurile, trusturile; bursele cu jocul lor, comerțul de speculă, efectiv și de report; arbitrajele, devizele cu calculul și comerțul lor.

Insfârșit :

Ce sunt reclamele; ce e concurența leală și neleală, cum apare și cum se combate; ce este conjectura sau posibilitățile de a exploata epocile favorabile și de a înlătura pe cele nefavorabile în comerț.

Necesar pentru negustori, funcționarii de bancă și din comerț, studenții academiei comerciale și elevii școalelor de comerț.

Toate cererile de abonament, schimbările de adrese, reclamații asupra numerilor neprimite, plata abonamentelor se vor face la Administrația revistei: Craiova, Tipografia „Ramuri”, Str. Liceului No. 5.

ABONAMENTUL :

1 an — 10 lei

|

6 luni — 5 lei